

Pelastakaa Lapset - Rädda Barnen

LASTENSUOJELUN EDUNVALVOJAHANKE 2005-2009

Pohjois-Savon sosiaalityön työkokous 13.4.07
Kuopio

Vuokko Kämäräinen puh. 050-5851853

Yhteishanke

- Pelastakaa Lapset hallinnoi
- SOS- lapsikylä ry (Hanna Piironen)
- Helsingin diakonissalaitos (Marja Lampi)
- Ensi- ja turvakotien liitto ry (Mikko Oranen)
- Nuorten Ystävät (Juha Fränti)
- Folkhälsan Raseborg (Anne-Maj Paldanius-Rehn)
- Rayn tuella 2005-2009

Pulmakohdat

- **Mitä tarkoitetaan** yksittäisellä sosiaalihuollon asialla
- **Milloin kriteerit** edunvalvojan määräämiseksi täyttyvät
- **Miten toimitaan**, kun tarvitaan edunvalvojaa lapselle
- **Mistä sopivia** edunvalvoja - millainen on soveltuva edunvalvoja
- **Kuka maksaa** edunvalvojien palkkion

Hankkeen tavoitteet

- Edunvalvojan hakemisen ja käyttämistilanteiden selkiyttäminen
- Lapsen näkökulmaan ja etuun perehtyneiden lastensuojelun edunvalvojien verkosto
- Koulutusjärjestelmä
- Opas lastensuojelun edunvalvonnasta
- Sädökset palkkioiden ja kulujen korvaamiseen liittyen

LASTENSUOJELUN EDUNVALVOJAHANKE

- tiedon tuottaminen**
- koulutuksen suunnittelemine**
- vaikuttaminen, tunnetuksi tekeminen**
- mahdolliseksi tekeminen**
- pilottialueyhteistyö**

**Pohjois-
Savo**

**Kymenlaakso,
Etelä-Karjala,
Länsi-Saimaa,
Kouvolan seutu**

Länsi-Pohja

**Helsinki,
perheoikeudell.
asiat**

Tampere

**Hämeenlinnan
seutu**

Juridinen perusta

- Lapsen oikeuksien sopimus
- Sosiaalihuollon asiakaslaki (SHAL)
- Uusi lastensuojelulaki

YK:n lapsen oikeuksien sopimus

- Kaikissa valtion toimissa, jotka koskevat lasta, on aina ensimmäiseksi otettava huomioon lapsen etu (3.)
- Lapsella on oikeus omiin mielipiteisiin (12.)
- Lapsella on oikeus ilmaista mielipiteensä, kunhan se ei loukkaa muita (13.)

SHAL 10.3 §

Alaikäisen asema;

Jos alaikäistä **henkilöä koskevassa yksittäisessä sosiaalihuollon asiassa on perusteltu syy olettaa, että huoltaja ei voi puolueettomasti valvoa lapsen etua, tulee** sosiaalihuoltolain 6 §:ssä tarkoitetun toimielimen tehdä holhoustoimesta annetun lain 72 §:ssä tarkoitettu hakemus tai 91 §:ssä tarkoitettu ilmoitus edunvalvojan määräämiseksi alaikäiselle, jos se on tärkeää alaikäisen edun turvaamiseksi. Alaikäisen **toivomukset ja mielipide** asiassa on **selvitettävä** 1 momentissa mainitulla tavalla.

Lastensuojelulaki (eduskunnan 14.2.2007 hyväksymä):

Kaksitoista vuotta täyttäneellä lapsella on oikeus käyttää huoltajan tai muun laillisen edustajan ohella erikseen puhevaltaansa itseään koskevassa lastensuojeluasiassa

Puhevalta

sisältää oikeuden

- **tehdä hakemuksia**
- **tulla kuulluksi ennen päätöksentekoa**
- **hakea itsenäisesti muutosta viranomaisen tekemään päätökseen**

Lapsen puhevallan käyttö LSL 21§

- Puhevaltaa voi huoltajan ja lapsen lisäksi käyttää myös ***muu laillinen edustaja***. Tällainen voi olla esimerkiksi 22§ mukainen **edunvalvoja** tai maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain mukainen lapsen edustaja

Edunvalvoja huoltajan sijaiseksi (LSL 22§)

Lapselle *tulee* lastensuojeluasiassa määrätä edunvalvoja käyttämään huoltajan sijasta lapsen puhevaltaa, jos

- On perusteltu syy olettaa, ettei huoltaja voi puolueettomasti valvoa lapsen etua asiassa ja
- Edunvalvojan määrääminen on tarpeen asian selvittämiseksi tai muutoin lapsen edun turvaamiseksi

Perusteltuna syynä voi olla

- Huoltaja joutuu lojaliteettiriitaan
- Ilmeinen eturistiiriita jos huoltajaa epäillään lapsen pahoinpitelystä tai hyväksikäytöstä (lapseen kohd. rikos)
- Terveydelliset syyt, kuten mielenterveyden häiriöt

Edunvalvojaa valittaessa

- Kiinnitettävä huomiota asian laatuun ja sen merkitykseen lapsen kannalta
- Voidaan määrätä tehtävään soveltuva henkilö, joka antaa suostumuksensa (Holhti 5§)
- Otettava huomioon henkilön taito ja kokemus sekä tehtävän laajuus ja laatu
- Voi puolueettomasti valvoa lapsen etua

Edunvalvoja voi olla (esitys)

- Lapsen asioihin perehtynyt asiantuntija
- Asianajaja
- Muu lainopillisen koulutuksen saanut henkilö

Kuka voi tehdä hakemuksen

- Maistraatti
- Sosiaalihuollosta vastaava toimielin
- Lapsen huoltaja
- Uudessa laissa sosiaalityöntekijän erityinen velvollisuus huolehtia, että haetaan tarvittaessa

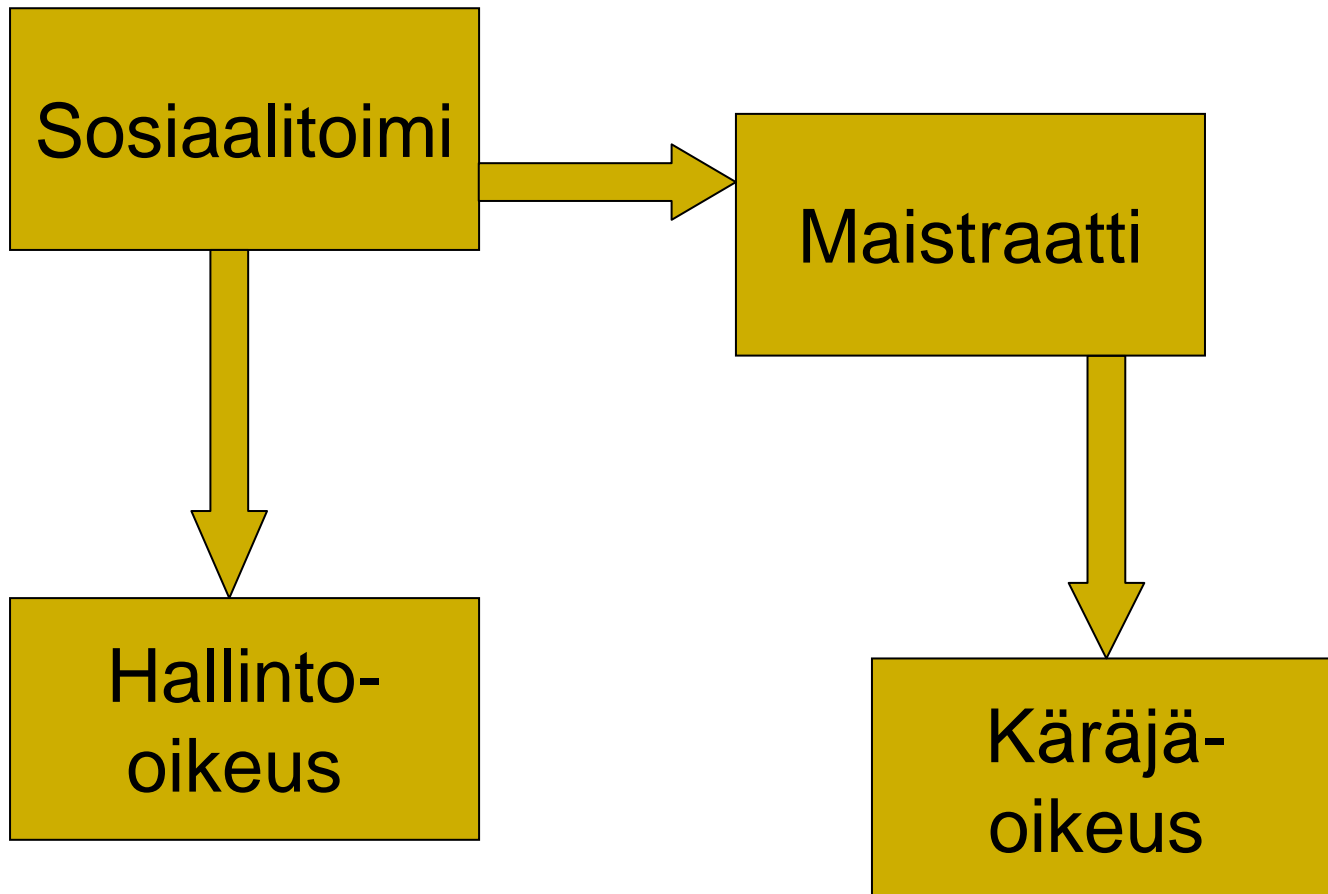

Kuka voi määrätä edunvalvojan

- Maistraatti jos huoltaja ja sosiaalitoimi yksimieliset
- Käräjäoikeus
- Holhoustoimesta annetun lain (kevät 2006) ja eräiden muiden lakien muuttamista koskevassa esityksessä esitetään, että myös hallinto-oikeus

Edunvalvonnan määrääminen ja lastensuojeluprosessi

Edunvalvojan palkkio ja kustannukset

- Ei voimassa olevia säädöksiä
- Uudessa lastensuojelulaissa lastensuojelun järjestämisestä vastuussa oleva kunta
- Pohjois-Savo 70 €/tunti+matkakulut

Roolien erot

- Sosiaalityöntekijä lapsen edun valvojana - yhteistyövelvollisuus
- Oikeusavustaja - lojaliteettivelvollisuus päämiestä kohtaan
- Edunvalvoja käyttää lapsen puhevaltaa, selvittää lapsen mielipiteen ja määrittelee lapsen edun

Ajankohtaista

- Sosiaalitoimistoille, käräjäoikeuksille ja maistraateille suunnatut edunvalvontatilannetta kartoittavat kyselyt tehty syksyllä 2005, www.pelastakaaalapset.fi
- Web-pohjainen pilottialueilla tapahtuvien edunvalvontojen seuranta
- Hankkeen web-sivujen luominen Sosiaaliporttiin www.sosiaaliportti.fi
- 14 tai 15.5.07: Lapsen edunvalvonta ja kuuleminen-koulutus Kuopiossa www.pslastensuojelu.fi
- Edunvalvonta-asiasta tiedottaminen puheenvuoroin ja työpajoin asiantuntijapäivillä, ammattijulkaisuissa jne.

Pohjois-Savon yhteystiedot

- yhdyshenkilö Riitta Räsänen Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikkö puh. 017-183 838, riitta.rasanen@kuopio.fi
- pilottiryhmä: Raija Väänänen (perheneuvolan sos.tt Kuopio, Pirjo Nikkinen (lastenkodin johtaja Keitele), Eero Niskanen(perhetukikeskuksen ohjaaja Kuopio), Susanna Salo (lastenkodin johtaja Riistavesi, Riitta Räsänen (sos.tt. P-S last.s.keh.yks), Vuokko Kämäräinen (sos.tt p.050-5851853)

Hankkeen yhteystiedot

- Paula Marjomaa
Projektipäällikkö
puh. (09) 4135 5464, 040 539 8945
- Otso Lapinleimu
Projektivastaava
puh. (09) 4135 5403, 040 569 0597
- sähköposti:
etunimi.sukunimi@pelastakaalapset.fi